

izvirni znanstveni članek
prejeto: 2004-03-12

UDK 811.163.6'373.45(497.4-18)

GERMANIZMI V ZAHODNEM SLOVENSKOGORIŠKEM PODNAREČJU

Irena STRAMLJIČ BREZNIK

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, SI-2000 Maribor, Koroška cesta 160
e-mail: irena.stramljic@uni-mb.si

IZVLEČEK

Na podlagi avtoričine jezikovne kompetence in besednega gradiva, zbranega bodisi v celoviti monografski obdelavi bodisi le v posameznih točkah zahodnega slovenskogoriškega podnarečja, je bilo z vidika morfoloških prilagoditev analiziranih približno sto samostalniških germanizmov. Opazovali smo spremembe, ki jih doživijo besede jezika dajalca, v tem primeru nemščine, med prilagajanjem v jeziku prejemniku, tj. v enem izmed slovenskih govorov, in po metodologiji, uveljavljeni v kontaktni lingvistiki, ugotavljali postopke, po katerih se morfološki zakoni jezika prejemnika odražajo v prevzeti besedi.

Ključne besede: jeziki v stiku, narečje, germanizmi

GERMANISMI NEL SUBDIALETTO OCCIDENTALE DI SLOVENSKE GORICE

SINTESI

Sulla base della competenza linguistica dell'autrice e del materiale orale, raccolto in ricerche monografiche o solo su di alcuni aspetti del subdialetto occidentale di Slovenske gorice, sono stati analizzati, dal punto di vista dell'adeguamento morfologico, circa un centinaio di sostantivi di origine germanica. Si sono osservati i cambiamenti subiti dalle parole della lingua emittente, in questo caso il tedesco, durante l'adeguamento alla lingua ricevente, in questo caso una delle parlate slovene e, tramite la metodologia applicata alla linguistica di contatto, abbiamo stabilito i procedimenti attraverso i quali le leggi morfologiche della lingua emittente si riflettono nella parola acquisita.

Parole chiave: lingue a contatto, dialetto, germanismi

UVOD

V prispevku izhajamo iz govora vasi Metava. Kraj se prvič omenja v letih okrog 1220–1230 v zvezi in *Metowe*. Zanimiva je Bezlajeva (1982, 180–181) etimološka razlaga, saj naj bi šlo za ime močvirja, torej star hidronim, ki je postal tudi toponim. Danes je to razloženo naselje v jugozahodnem delu Slovenskih goric z okrog tristo prebivalci v dveh zaselkih, to sta Metavski Vrh in Zabрге. Pripada krajevni skupnosti Malečnik–Ruperče, ki je s šolo, dvema cerkvama zdravstvenim domom in večjim športnim igriščem Berl tudi središče. Pred leti je bilo na vzhodnem delu Metave zgrajeno odlagališče posebnih odpadkov. Kraj je v preteklosti veljal za izrazito kmetijsko področje, ki je dajalo prednost poljedelstvu in živinoreji. Ti dve panogi se danes še komaj kje ohranjata. Glavna usmeritev manjšega dela prebivalcev, ki se še ukvarjajo s kmetijstvom, je sadjarstvo in vinogradništvo, tako da skozi kraj poteka Mariborska vinska cesta, ob kateri se je mogoče ustaviti na mnogih lepo urejenih vinotočih.

Omeniti velja, da je bil od tod doma Gašper Rojko (1744–1819), ki je bil profesor in rektor praške univerze (SBL III, 1960–1971, 129).

SLOVENSKOGORIŠKO NAREČJE

Kraj leži na območju, ki je po Ramovšu (1935) in po Logar-Riglerjevi Karti slovenskih narečij (1990) tradicionalno poimenovano kot goričansko narečje. Zaradi pomanjkljivih podatkov je bil ta narečni prostor ponovni predmet raziskav Mihaele Koletnik, ki je na podlagi magistrskega (Bregant, 1995) in doktorskega dela, objavljenega v znanstveni monografiji (Koletnik, 2001), utemeljila dve novosti. Zaradi možnega zamenjevanja s poimenovanjem govorov na Goričkem je predlagala, da se namesto goričanskega narečja vpelje izraz slovenskogoriško narečje. Z natančnimi fonološkimi, oblikoslovnimi in skladenjskimi opisi posameznih govorov je dokazala enotnost tega narečja, ki jo potrujeta dvoglasnika *ei* in *ou* za stalno dolgi *ja* ter stalno dolga *o* in nosni *o*. Ramovševo mejo Marija Snežna–Kremberk–Sv. Trojica – vzhodno od nje naj bi se po njegovi oceni nahajali prleški govori – pa je s črto do Dvorjan pred Vurberkom postavila kot mejo, ki ločuje zahodno slovenskogoriško podnarečje od vzhodnega.

Glede na pravkar predstavljene novejšje dialektološke raziskave je Metava kraj, ki leži na delu zahodnega slovenskogoriškega podnarečja. Govor vasi je natančno dialektološko obdelala Zinka Zorko (1993, 204).

GERMANIZMI

Germanizem je iz nemščine prevzeta jezikovna prвина, najpogostejše besedna (*merkati*) ali skladenjska (*hoditi k nogam*), in v knjižno normo ni sprejeta (Toporišič,

1992, 47). V slovenskem jeziku se germanizmi pojavljajo kot rezultat večstoletnih stikov z nemškim jezikom, ki je bil jezik upravnopolitične oblasti. Knjižni jezik in narečje se bistveno razlikujeta glede na prepustnost tujejezičnih elementov, saj se zakonitosti knjižnega jezika raziskujejo in kodificirajo, kar vodi v normativnost in zavestno uravnavanje jezikovnega razvoja, ki ima lahko tudi dve skrajnosti, znani kot pretirani purizem 19. stoletja na eni strani in velika liberalizacija, zlasti z vidika anglicizmov, v sodobni slovenščini na drugi strani. Seveda ima tudi narečje svojo normo, ki jo gradi na tradiciji in relativni stalnosti sestavin, kar je pogoj za opravljanje sporazumevalne vloge. Toda za sosednjejezične vplive je narečje veliko bolj odprto, ker je narečnemu govorcu pogosto znan le prevzet izraz oz. ga uporablja pogostejše kot njegovo knjižno vzporednico, za katero ni nujno, da jo sploh pozna (Stramljič Breznik, 1999, 176).

Zgodovinska dejstva kažejo, da je o stikih z germanškim svetom mogoče govoriti že od karolinških osvojitve naših krajev, ki so pomenila uvedbo fevdalnega sistema, hkrati pa izgubo politične samostojnosti, in da so trajali celih 12 stoletij tja do prve svetovne vojne s ponovnimi poskusi načrtne germanizacije tudi v času druge svetovne vojne. Šele po obeh vojnah se je slovenski politični prostor usmeril k južnim Slovanom vse do politične osamosvojitve leta 1990. Toda ves čas je na severu ostajala germanska meja, torej fizični stik med obema jezikoma ni bil nikoli prekinjen.

Na podlagi lastne narečne kompetence in že zbrane gradiva (Koletnik, 2001) je bilo za analizo izbranih okrog sto pogostejših samostalniških germanizmov iz metavskega govora. Pri njihovem zapisu ne upoštevamo dogovorjene dialektološke transkripcije, saj bomo prilaganje germanizmov opazovali le na morfološki ravni.

MORFEMSKO PRILAGAJANJE

4.0 Jezikovni stiki so postali predmet jezikoslovnega raziskovanja šele v 19. stoletju, za pionirja tega področja pa velja Hugo Schuchardt. Pri Slovencih na tem področju ni mogoče prezreti raziskovalnega deleža Franca Miklošiča, saj je bil velik del njegovih jezikoslovnih razprav namenjen prav medjezikovnim stikom in njihovim posledicam na leksikalni in slovnični strukturi posameznih jezikov. Razprave so bile na eni strani usmerjene na odkrivanje slovanskih prvin v drugih jezikih, po drugi pa na odkrivanje tujih prvin v slovanskih jezikih (Miklošič, 1867).

4.1 Ta analiza morfološkega prilagajanja obsega opazovanje sprememb, ki jih doživijo besede jezika dajalca, v tem primeru nemščine, med prilagajanjem v jeziku prejemniku, tj. v enem izmed govorov zahodnega slovenskogoriškega podnarečja, in procesa, v katerem se morfološki zakoni jezika prejemnika uveljavljajo v pre-

vzeti besedi po metodologiji Rudolfa Filipovića (Filipović, 1986).

Pri morfemski prilagoditvi lahko razlikujemo dve ravni. Prva zadeva čisto oblikoslovne kategorije, kot so spol, število ... Na drugi ravni pa lahko opazujemo spremembe oz. prilagoditve na ravni tvorbenih morfemov, kar sodi na področje besedotvorja.

4.2 Transmorfemizacija (Filipović, 1986, 119) ali premorfemizacija je nadrejen pojem za množico zamenjav, ki potekajo na morfološki ravni. Obsegajo lahko tri stopnje.

4.2.1 Ničta premorfemizacija je stopnja, ko jezik prejemnik po predhodni transfonemizaciji sprejme prevzeto prvino brez sprememb.

4.2.1.1 Ohranitev spola: *oma* (die Oma), *švoger* (der Schwager), *jager* (der Jäger, srvn. *jeger*; Bezljaj (1977, 216)), *koh* (der Koch), *muzikant* (der Musikant), *virt* (der Wirt), *šnitlah* (der Schnittlauch), *štingl* 'pecelj' (der Stengel; bair.-öster. *stingel*; Striedter-Temps, 1963, 230), *farof* (der Pfarrhof), *špegl* (der Spiegel; mhd. *spiegel*, ahd. *spiagal*; ST, 223), *šporhet* (der Sparherd), *cuker* (der Zucker), *mošt* (der Most), *šnops* (der Schnaps), *šlic* (der Schlitz), *šuħ* (der Schuh), *knof* (der Knopf), *korp* 'večja pletena košara' (der Korp; mhd. *korbe*; ST, 155), *štam* (der Stamm), *cigl* (der Ziegel), *germ* (der Germ), *gries* (der Grieß), *jesih* (der Essig), *šlafrok* (der Schlafrock), *hamer* (der Hammer), *plūk* (der Pflug), *rigl* (der Riegel).

4.2.1.2 Sprememba spola: *pant* (das Band), *glit* (das Glied), *klošter* (das Kloster), *glāš* (das Glas), *protror* (das Bratrohr), *štamperl* (das Stamperl), *klecnpot* (das Kletzenbrot), *fūrtoh* (das Vortuch), *gvant* (das Gewand; mhd. *gewant*; ST, 133), *klāt* (das Kleid), *edlvajs* (das Edelweis), *šnicl* (das Schnitzel), *puter* (die Butter).

4.2.1.3 Sprememba števila: *dile* (die Diele; bair.-öster. *diele*; ST, 109).

Kot kaže gradivo, prevladujejo primeri, ko se iz nemščine prevzeta beseda, ki je predhodno glasovno prilagojena, končuje na konzonat. Taki samostalniki, podobno kot v knjižnem jeziku, tudi v narečju dobijo ničto končnico, zaradi česar se uvrščajo v prvo moško sklanjatev. Zanimivo je, da se poleg samostalnikov, ki zaznamujejo človeško, v moškem spolu ujema tudi večina drugih prevzetih samostalnikov. Spremembo spola v narečju doživijo zlasti tisti zgledi, ki se po zgornjem pravilu zaradi soglasniškega izglasja razvrščajo med moškospolske, v nemščini pa so večinoma srednjega ali ženskega spola. Le en primer kaže na ohranitev spola, toda spremembo števila. Gre za besedo *dile*, ki je v narečju samomnožinski samostalnik ženskega spola.

4.2.2 Kompromisna transmorfemizacija predstavlja

vmesno stopnjo prilagoditve besed v jeziku prejemniku. Prevzeta beseda v takih primerih ohranja obrazilo iz jezika dajalca, npr. iz angleščine *dribbl-er* > *dribl-er*, *train-ing* > *tren-ing* (Filipović, 1986). V narečju bi bil lahko podoben primer beseda *val-unga*, kjer se na besedo *val* dodaja sicer spojsko prilagojeno prevzeto obrazilo *-ung*.

Tu velja opozoriti, da velja za iz nemščine prevzeto obrazilo tudi *-inga* (Striedter-Temps, 1963, 75-76), ki je postalo tvorbo, zlasti v narečjih ob prevzeti podstavi (*foringa*, *rajtinga*, *štrajfinga*), uveljavilo pa se je tudi ob domači podstavi (*prepiringa*). Ista avtorica je mnenja, da je večja verjetnost, da je slovensko obrazilo *-inga* nastalo s prepletom nemških obrazil mhd. *-unge* (ahd. *-unga*) in mhd. bair. *-inge* (ahd. bair. *-inga*) kot pa iz nem. *-ung*, kot to razlaga Bajec (1950).

Morda bi glagol *am vzeti* se kazal na prevzeto predpono ob domači glagolski podstavi v pomenu 'biti pozoren na kaj', pri čemer gre za pomenski premik glede na nemški glagol *annehmen*. Zanimivo pa je, da je podobno kot v nemščini tudi tukaj predpona ločljiva, npr. *vzemi se am*.

4.2.3 Pri popolni transmorfemizaciji prihaja do prilagoditev vezanih morfemov prevzetih besed do te stopnje, da v celoti ustrezajo morfemskemu sestavu jezika prejemnika. Te morfemske prilagoditve lahko opazujemo na dveh ravneh, to je na oblikoslovni in besedotvorni.

4.2.3.1 Oblikoslovna prilagoditev

4.2.3.1.1 Podomačenje končnice in ohranitev spola iz jezika dajalca:

koleg-a (der Kollege), *flanc-a* (die Pflanze), *mürk-a* (die Gurke; öster. *omorken*, *umurke*, steir. *Murke*; ST, 182), *marul-a* (die Marille), *špajz-a* (die Speise), *hal-a* (die Halle), *hut-a* (die Hütte; ahd. *hutt(e)a*; ST, 138), *totnkamr-a* (die Totenkammer), *šajb-a* (die Scheibe), *štejg-a* (die Stiege; mhd. *stēge*; ST, 228), *van-a* (die Wanne), *flaš-a* (die Flasche), *kangl-a* (die Kanne), *fūl-a* (die Fülle), *žup-a* (die Suppe), *bluz-a* (die Bluse), *ketn-a* (die Kette; ahd. *ketina*, mhd. *keten(e)*; ST, 148), *kling-a* (die Klinge), *pump-a* (die Pumpe), *pūt-a* (die Bütte; bair.-öster. *putte*), *štang-a* (die Stange).

4.2.3.1.2 Dodajanje domače končnice in ohranitev spola iz jezika prejemnika:

fabrik-a (die Fabrik), *kibl-a* (die Kübel), *gajžl-a* (die Geißel; ahd. *geisla*, *geisila*, *kaisila*; ST, 126), *lojtr-a* (die Leiter), *šaff-a* (die Schaufel).

4.2.3.1.3 Dodajanje domače končnice in sprememba spola glede na jezik dajalca:

štal-a (der Stall), *kajl-a* (der Keil).

Pri oblikoslovnih prilagoditvah je predvsem opazna

končnica *-a*, ki jo dosledno dobijo vse ženskospolske iz nemščine prevzete besede. Pri nekaterih (*huta*, *ketna*) obstaja možnost, da so bile prevzete iz stare visoke nemščine, ko so še imele končnico *-a*. Če se ženskospolski samostalniki iz nemščine končujejo na soglasnik, se jim rada dodaja končnica *-a*, s katero se utrjuje spolska prepoznavnost. Redkeje se dodaja ista končnica na prevzete samostalnike moškega spola (*štala*, *kajla*), zaradi česar prihaja tudi do spremembe spola. Kolega se z *a*-jevsko končnico samo razvršča v drugo moško sklanjatev. Beseda *štala* je prevzeta iz italjanščine *stalla* (Snoj 1997, 645), sicer pa je potrjena tudi starovisokonemška beseda *stal* (Striedter-Temps, 1963, 227). Glede na naglas v besedi *fabrika* je v večji meri verjetnejši prevzem iz nemščine, medtem ko naj bi *fábrica* izhajala iz it. *fábrica* (Striedter-Temps, 1963, 112; Snoj 1997, 119).

4.2.3.2 Besedotvorna prilagoditev

4.2.3.2.1 Dodajanje domačega besedotvornega morfema in ohranitev spola jezika dajalca v primerih: *jop-ca* (die Joppe), *žnur-ca* (die Schnur), *kahl-ca* (die Kachel), *švogr-inja* (die Schwagerin), *lorb-ek* (der Lorbeer, mhd. *lorber*; Striedter-Temps, 1963, 171), *küm-ič* (sln. *kum* iz bav. avstr. *kümm*, starejše *kumm*; Bezljaj (1982, 110)), *žmah-alo* (der Geschmack), pri čemer ne gre za modificiran pomen tvorjenk, marveč jasnejšo umestitev v slovenski besedni sestav prav na podlagi tipičnih (kdaj tudi glasovno reduciranih *-(i)ca*) obrazil.

Pri primerih, kot so: *hantl-ar* (der Händler), *tandl-ar* (der Tändler), *petl-ar* (der Bettler), *raufnkirar* (der Rauchfangkehrer), *žnid-ar* (der Schneider), *tišl-ar* (der Tischler), *miks-ar* (der Mixer), *hozntrég-ar* (der Hosenträger), *treg-ar* (der Träger), je s sinhronega vidika mogoče pogojno govoriti o nadomeščanju *-er* z *-ar*, saj je bilo obrazilo *-ar* za osebe, ki opravljajo določeno dejavnost, v slovenščino prevzeto s tujimi besedami, potem pa postalo zelo produktivno ob domačih podstavah (Striedter-Temps, 1963, 73–75). Navedene zgleda bi namreč bilo mogoče razlagati tudi kot rezultat transfonemizacije v primerjavi s primeri, kjer se *-er* ohrani (*švogér*, *jager*), glej točko 4.2.1.1.

4.2.3.2.2 Dodajanje domačega besedotvornega morfema in sprememba spola glede na jezik dajalec: *fas-l* (das Faß, mhd. *vaz*, ahd. *faz*; Kluge 251), *tringlaz-l* (das Trinkglas), kažeta na redukcijo obrazila *-élj* (Bajec, 1950, 34), ki pa v tem primeru nimata manjšalnega pomena.

Bajec je namreč mnenja, da je obrazilo v slovenščino prodrlo z nemškimi izposojenkami z obrazilom *-lin*, danes *-lein*, ki imajo manjšalni pomen, na kar kažeta primera *lad-l* (die Lade), na katerega opozarjata Striedter-Temps (1963, 164: der Deminutivform *ledelin*, bair.-öster. *Lädlein*) in Bezljaj (1982, 118), ter *oring-l* (der Ohrring), po Bezljaju (1995, 181) iz bav. dial. dem. *Ohrringel*.

4.3 Posebne prilagoditve

4.3.1 Med zbranim besedjem je bilo mogoče opaziti posebne prilagoditve, ki so posledica transfonemizacije, zaradi česar je tako preoblikovana beseda iz jezika dajalca izgubila jasno prepoznavne morfološke meje in s tem pogosto zloženost ali sploh tvorjenost:

pušpan < der Buxbaum, srvn. *buchsbaum*), *imegrin* < das Immergrün, *gatroža* < die Gartenrose, *farof* < der Pfarrhof, *raufank* < der Rauchfang, *pojštercigar* < der Polsterüberzug, *rajsnidl* < der Reißnagel, *farcajg* < das Feuerzeug, *pungred* < der Baumgarten, mhd. *boumgarte*; in *pungrat* wurde der zweit Teil des Wortes nach slov. *grad* umgebildet; ST, 204) *taberh* < der Tagewerk; *fürtoh* < das Vortuch.

4.3.2 V narečju je pogosta ohranitev in prilagoditev le prvega zloženkinega dela prevzete besede, ki postane tvorna za izpeljavo z domačimi obrazili: *pantovec* < die Bandweide, *ajnprenošnica* < die Einbrennsuppe, *unteršnica* < das Unterkleid, *fehnoba* < die Feuchtigkeit.

4.3.3 Redkejši so primeri ohranitve in prilagoditve drugega zloženkinega dela prevzete besede: *štauk* < der Tüstock, *pejtl* < das Kinderbett.

Vključevanje prevzetih prvin v tvorbeni model jezika prejemnika

4.4.1 Prevzete besede, ki so v narečju že zelo dolgo in so se tudi glasovno dovolj prilagodile, so sposobne oblikovati ustrezne tvorjenke oz. celo besedne družine. Nekaj primerov za posamezne besedne vrste:

4.4.1.1 Samostalniki: die Pflanze > *flanca* > *flanc-ati*; der Beutel > *petlar* > *petlar-iti*, die Schaufel > *šafila* > *šafil-ati*, der Schleife > *žlajf* > *žlajf-ati*; der Ring > *rink* > *rink-ec*.

Za gornje primere je enak tvorbeni vzorec mogoče najti tudi v nemščini, čeprav ni zmeraj jasno, ali obstaja najprej samostalnik in iz njega tvorjen glagol (Kluge 1995, 626): die Pflanze (<10. Jh.). Mhd. *pflanze*, ahd. *pflanza* /.../. Verb: *pflanzen* ali glagol in iz njega tvorjen samostalnik (Striedter-Temps, 1963, 252): *žlajfat* 'schleifen'; *žlajf* 'Schleife, Wagenbremse' /.../.

4.4.1.2 Pridevniki: schnell > *šnef-arca*, bucklig > *püklavi* > *püklav-ec*, krumm > *krümpavi* > *krümpav-ec*.

Striedter-Temps (1963, 203) sicer navaja samostalnik *pukel* 'Buckel', aus bair.-öster. *Puckel*, nhd. *Buckel*, iz česar pa je nastala izsamostalniška tvorjenka *pükl-ec*, ki je v narečju tudi živa.

4.4.1.3 Glagoli: reißen > *resati* > *res-ar*, putzen > *pucati* > *s-pucati*, stutzen > *štucati* > *po-štucati*, spielen > *pri-od-/za-/na-/prešpilati*. Pri glagolih je ravno na

podlagi zadnjega primera opazna velika možnost predponjena s slovenskimi predponami.

ZAKLJUČEK

Analiza omejenega gradiva samostalniških germanizmov enega izmed govorov zahodnega slovenskogoriškega narečja je potrdila tri temeljne skupine morfoloških prilagoditev, ki v veliki meri kažejo težnjo po čim večjem približevanju prevzetih prvin narečnemu sestavu. Pri t. i. ničti premorfemizaciji je temeljna prilagoditev potekala na fonetični ravni, zato gre v tem primeru le za spolsko uvrstitev takih samostalnikov. Zanimivo je, da tudi v narečju prevladujejo zgledi, pri katerih se ohranja spol prevzetih besed. Drugo zelo izrazito skupino predstavljajo besede s popolno prilagoditvijo na oblikoslovni ravni, kjer gre za podomačenje oz. dodajanje domačih končnic s težnjo po ohranitvi istega spola, kot je v jeziku dajalcu, ter na besedotvorni ravni, kjer gre na eni strani za prilagajanje besedotvornih obrazil oz. velika fone-

tična prilagoditev zabrisuje jasne morfemske meje in s tem tvorjenost prevzetih besed, na drugi strani pa gre za vključevanje prevzetih prvin v domač tvorbeni model. Poudariti velja, da je lahko opazovanje besedotvornih prilagoditev izjemno težko, saj je razpeto med etimološkim diahronim načelom, kdaj in kako je bila beseda sprejeta, in med besedotvornim sinhronim načelom, po katerem je mogoče o tvorjenki govoriti le, če obstaja izrazna in pomenska povezava med njo in podstavo istodobno.

Na prvi pogled se zdi, da je germanizmov veliko, vendar bi za natančno oceno potrebovali raziskavo, ki bi ocenila, kolikšen je njihov dejanski delež v leksikalnem sestavu tega govora. Morda je vtis navidezne številčnosti pogojen s pomenskimi polji, kot so človek, rastline, predmetnost, v okviru katerih se pojavljajo. To je namreč besedje, pri katerem je število pojavitev oz. njihova frekvenca pričakovano najvišja, ker zadeva temeljna vsebinska področja vsakdanjega sporazumevanja.

GERMANISMS IN THE WESTERN SUBDIALECT OF THE SLOVENSKE GORICE REGION

Irena STRAMLJIČ BREZNIK

University of Maribor, Faculty of Education, SI-2000 Maribor, Koroška cesta 160

e-mail: irena.stramljic@uni-mb.si

ABSTRACT

An analysis of a limited range of noun Germanisms in one of the idioms of the western subdialect of the Slovenske gorice region has confirmed three basic groups of morphological adjustments reflecting a strong tendency among adopted elements to strongly resemble the established dialectal structure. In the so-called zero prefixation the basic adjustment takes place on the phonetic level and therefore only represents a gender classification of such nouns. It is interesting to observe that in the majority of examples the gender of the borrowed word is maintained in the dialect as well. The second explicit group is represented by words completely adjusted on the morphological level, where we speak of naturalization (adding native suffixes) with the tendency of preserving the same gender as that in the source language. The third group consists of adjustments on the level of word formation, where on the one side we can notice an adjustment of derivational morphemes, or sometimes phonetic adjustments that even blur the clear morphemic boundaries together with the derivation of the borrowed words as well; while on the other side we notice the incorporation of the adopted elements into a native derivational model. At first glance the number of Germanisms appears quite large, but for an exact assessment it would be necessary to conduct a survey that would show what share of the lexical structure of this subdialect they really represent. The apparent abundance of the borrowed words may be conditioned by the sense groups (e.g., man, plants, objects) in which they are used. This is the type of vocabulary in which their frequency of occurrence is – as expected – the highest.

Key words: languages in contact, dialect, Germanisms

LITERATURA

Bezljaj, F. (1977): Etimološki slovar slovenskega jezika I/A–J. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Bezljaj, F. (1982): Etimološki slovar slovenskega jezika II/K–O. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Bezljaj, F. (1995): Etimološki slovar slovenskega jezika III/P–S. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Bregant, M. (1995): Severozahodni goričanski govori. Magistrska naloga. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta. Ljubljana.

Filipović, R. (1986): Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira. Zagreb, Školska knjiga.

Kluge, F. (1995): Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin.

Koletnik, M. (2001): Slovenskogoriško narečje. Zora 12. Maribor, Slavistično društvo Maribor.

Logar, T., Rigler, J. (1990): Karta slovenskih narečij. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Miklošič, F. (1867): Die Fremdwörter in den slavischen Sprachen. Wien.

Ramovš, F. (1935): Historična gramatika slovenskega jezika VII. Dialekti. Ljubljana, Učiteljska tiskarna.

SBL III (1960–1971): Slovenski biografski leksikon III. Gašper Rojko. Ljubljana, Zadržna gospodarska banka, 129.

Snoj, M. (1997): Slovenski etimološki slovar. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Striedter-Temps, H. (1963): Deutsche Lehnwörter im Slovenischen. Berlin.

Stramljič Breznik, I. (1999): Besedotvorne značilnosti narečja ob primeru beltinskega prekmurskega slovarja. V: Zorko, Z. et al.: Logarjev zbornik. Zora 8. Maribor, Slavistično društvo Maribor, 160–179.

Toporišič, J. (1992): Enciklopedija slovenskega jezika. Ljubljana, Cankarjeva založba, 47.

Zorko, Z. (1993): Daljšanje akuta v severovzhodnih slovenskih narečjih. Slavistična revija XII/1. Ljubljana, 193–207.